

Panama Papers: hier komen de schurken

Date : 8 april 2016

Wie geld investeert moet in normale omstandigheden zonder problemen de herkomst van dat geld kunnen verduidelijken. Witwassen is het proces waarbij geld dat niet mag gezien worden anoniem terug in het legale circuit wordt gebracht. Geld is “illegaal” omdat het niet bekend is bij de fiscus of omdat het werd verkregen via criminele activiteiten. Het laatste wordt doorgaans gepercipieerd als moreel meer verwerpelijk dan het eerste. Schurken en boeven pogen dan ook hun crimineel geld wit te wassen via kanalen die fraudeurs gebruiken. Organisatoren van fiscale witwas circuits zijn als de dood voor criminele infiltratie van hun systeem. Op lange termijn leidt dat naar een onvermijdelijke shut down door de overheid. Met de Panama Papers is het niet anders.

Keren we even terug naar november 1983. Zes gewapende overvallers dringen binnen in de kantoren van waardentransporteur Brink's-Mat op de Londense luchthaven Heathrow Airport. Ze neutraliseren de bewakers, binden ze vast en overgieten ze met benzine. Indien ze de kluis niet openen, worden ze levend verbrand. In de kluis vinden de overvallers 7.000 goudstaven, diamanten en cash geld. De Britse pers heeft het over 'de overval van de eeuw'.

De bewakers werden overgoten met benzine en moesten de kluis openen anders werden ze levend verbrand

In 1992 wordt de Londense wheeler-dealer Gordon Parry opgepakt en veroordeeld als witwasser voor de overvallers van Brink's-Mat. Zestien maand na de overval liet Parry door het Panamese Mossack Fonseca de vennootschap Feberion Inc oprichten. Jürgen Mossack, oprichter van het naar hem genoemde bureau, was één van de drie directeurs van Feberion. In een interne nota gedateerd van 1986 zegt Mossack dat Feberion kan gelieerd worden aan de overval op de luchthaven maar dat de vennootschap niets illegaals doet. De herkomst van de middelen kan wel illegaal zijn, zo voegt hij er aan toe. Wanneer de Londense politie de eigenaars van Feberion op het spoor zijn, zet Mossack een operatie op om Feberion af te schermen. Pas drie jaar nadat Parry werd opgepakt, werd de relatie met Feberion stopgezet. In een reactie aan ICIJ zegt een woordvoerder van het bedrijf dat de beschuldigingen volledig vals zijn, dat Jürgen Mossack nooit zaken heeft gedaan met Parry en dat hij nooit werd verhoord door de politie.

Het kan ook minder gewelddadig. De journalisten van het consortium ICIJ hebben ook in België een aantal criminele circuits blootgelegd die gebruik maakten van dezelfde circuits die gebruikt werden door vermogende families om fiscale redenen. De Tijd brengt er vandaag enkele in kaart.

Eén zo'n dossier is dat van Stéphane Bleus, ook gekend als “de Belgische Madoff”. Bleus werd begin 2014 opgepakt in een appartement in Antwerpen en opgesloten in de gevangenis van Vorst op verdenking van oplichting, witwassen en het onwettig uitoefenen van de functie van financieel tussenpersoon. Bleus maakte zich schuldig aan een klassiek piramideschema waarbij

argeloze beleggers met valse beloften in de val worden gelokt. Daarbij wordt de ene belegger, al dan niet volledige uitbetaald, met inleg van de volgende belegger. Bleus liet daarbij een gat na van enkele tientallen miljoenen euro's.

Bleus ronselde vooral investeerders in gelovige kringen door zich voor te doen als een vertrouweling van toenmalig aartsbisschop André Léonard. Een katholieke boekenwinkel die hij uitbaatte aan de Brusselse Louizalaan voedde eveneens zijn reputatie. Bleus beloofde zijn goedgebouwde klanten rendementen van 9 tot 25 procent, maar in werkelijkheid verdween alles in de zakken van de oplichter. Bleus zou het meeste geld gewoon hebben verbrast.

Stéphane Bleus is slechts klein bier vergeleken met de wapen- en drughandelaars die hun handel opzetten en financieren via offshore bedrijven

Het Luxemburgse en het Belgische gerecht ontrafelden echter een heel netwerk van bedrijven waarmee Bleus de opgehaalde miljoenen liet verdwijnen. Dat gebeurde onder meer via zijn Belgische hoofdbedrijf Paragon International Management Holding, in 2009 opgericht via Value Axis Limited in Londen, maar ook via Gamma Trading, Miranda Global Management en andere schermbedrijven in Luxemburg, en via Moneytix in het Verenigd Koninkrijk, dat leidde naar de Panamese bedrijven TBA Management Corp en TMR Management Corp.

Stéphane Bleus is daarbij slechts klein bier vergeleken met de wapen- en drughandelaars die hun handel opzetten en financieren via offshore bedrijven. Het mag geen twijfel lijden dat hier ook andere krachten spelen dan puur juridische rechtvaardigheid.